

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (*energia-
regulaattorivirastoasetus*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 19 päivänä syyskuuta 2007 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvos-

ton asetukseksi energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2008

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

Neuvotteleva virkamies Arto Rajala

**EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI ENERGIA-
ALAN SÄÄNTELYVIRANOMAISTEN YHTEISTYÖVIRASTON PERUSTAMISESTA
(ENERGIAREGULAATTORIVIRASTOASETUS); KOM(2007) 530 LOPULLINEN**

1 Ehdotuksen tavoite ja tausta

Komissio antoi 19 syyskuuta 2007 ehdotuksen kolmannelle energian sisämarkkinapaketilalle, joka sisälsi yhteensä viisi sääntöehdotusta:

- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2003/54/EY muuttamisesta; KOM(2007) 528 lopullinen;
- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2003/55/EY muuttamisesta; KOM(2007) 529 lopullinen;
- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta; KOM(2007) 530 lopullinen;
- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupan annettun asetuksen (EY) N:o 1228/2003 muuttamisesta; KOM(2007) 531 lopullinen;
- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1775/2005 muuttamisesta; KOM(2007) 532 lopullinen.

Kolmannen energian sisämarkkinapakettin tavoitteena on parantaa sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toimivuutta. Sähkö ja maakaasu ovat komission mukaan Euroopan hyvinvoinnin avaintekijöitä. Sähkö- ja maakaasumarkkinat ovat tärkeitä myös Euroopan kilpailukyvyille, sillä energia on tärkeä panostekijä Euroopan teollisuudelle.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden vapauttamisprosessi alkoi noin 10 vuotta sitten.

Komissio kuitenkin katsoo, että todelliseen kilpailuun perustuvien markkinoiden kehittämisprosessi on vielä kesken. Markkinoiden pirstoutuminen kansallisten rajojen mukaisesti, korkea vertikaalisen integroitumisen aste ja markkinoiden keskittyminen ovat syynä siihen, ettei todellisia sisämarkkinoita ole syntynyt.

Vuoden 2005 lopulla Hampton Courtissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto peräänkuulutti todellista eurooppalaista energiapolitiikkaa. Komission 10 tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa Energiapolitiikka Euroopalle (KOM(2007) 1 lopullinen) korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi sähkön ja maakaasun sisämarkkinat.

Keväällä 2007 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota ehdottamaan lisätoimenpiteitä muun muassa seuraavista kysymyksistä:

- toimitus- ja tuotantotoiminnan tosiasiallinen erottaminen verkkotoiminnoista;
- kansallisten energia-alan sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien suurempi yhdenmukaistaminen ja niiden riippumattomuuden lujittaminen;
- riippumattoman järjestelmän perustaminen kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyötä varten;
- mekanismin perustaminen siirtoverkonhaltijoita varten verkkotoimintojen koordinoimiseksi ja verkon toimintavarmuuden parantamiseksi sekä rajat ylittävän sähkökaupan ja verkkojärjestelmän toiminnan tehostamiseksi;
- energiamarkkinatoimien avoimuuden lisääminen.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto korosti tarvetta parantaa toimitusvarmuutta jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden hengessä.

Euroopan parlamentti ilmaisi kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuuksista 10 heinäkuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa vahvan poliittisen tukensa yhteiselle energiapolitiikalle ja ilmoitti, että se pitää toimitusten ja omistajuuden eriyttämistä e-hokkaimpana tapana edistää infrastruktuuriin tehtäviä investointeja syrjimättömästi, uusien tulokkaiden oikeudenmukaista pääsyä verkkoon ja markkinoiden avoimuutta. Parlamentti kannattaa myös kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön lisäämistä EU:n tasolla tapana edistää eurooppalaisempaa lähestymistapaa rajat ylittävien kysymysten sääntelyyn.

2 Oikeusperusta

Ehdotus perustuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklaan, joka muodostaa tavanomaisen oikeusperustan energian sisämarkkinoiden muodostamiseen liittyvien asetusten hyväksymiselle. Päätöksenteossa noudatetaan perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä määräenemmistö- ja yhteispäätösmenettelyä.

Asetuksen oikeusperustan kannalta oleellisista on, mitä tehtäviä sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle annetaan. Virastolle on ehdotettu pääasiassa komissiota avustavaa toimivaltaa sekä roolia kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyöorganisaationa. Tiettyjen rajat ylittävien kysymysten käsittelemiseksi virastolle ehdotetaan annettavan valtuudet tehdä yksittäisiä päätöksiä Euroopan etua palvelevaa infrastruktuuria koskevista vapautuspyynnöistä sekä useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella sijaitsevaan infrastruktuuriin sovellettavasta sääntelyjärjestelmästä. Lisäksi virasto voisi tehdä päätöksiä yksittäisistä teknisistä kysymyksistä, jos sille annetaan tätä koskevat valtuudet suuntaviivoissa, jotka komissio antaa komitologiamenettelyssä maakaasun ja sähkön sisämarkkinadirektiivien sekä asetusten 1228/2003 ja 1775/2005 sisältämien valtuutusten nojalla.

Yhteisön virastoja koskevan käytännön perusteella näyttäisi siltä, että virastolle voidaan antaa yhteispäätösmenettelyssä asetuksella toimivaltaa tehdä kolmansia osapuolia sitovia yksittäisiä sääntelypäätöksiä, jos toimivalta määritellään selkeästi asetuksessa. Sen sijaan

on epäselvää, voidaanko asetuksella säätää komissiolle toimivaltaa antaa virastolle lisätehtäviä ja -toimivaltuuksia komitologiamenettelyssä.

Viraston päätösvalta kohdistuisi jäsenvaltioiden rajat ylittäviin rajayhdysjohtoihin. Komissiota avustava toimivalta sekä kansallisten sääntelyviranomaisten sen puitteissa toteuttama yhteistyö voisi pitää sisällään myös vähittäismarkkinoihin liittyviä asioita. Ehdotuksen voidaan katsoa täyttävän toissijaisuusperiaatteen vaatimukset.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Uuden energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustaminen

Asetusehdotuksessa esitetään uuden energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamista yhteisön elimeksi. Viraston tarkoituksena on täydentää yhteisön tasolla sähkön sisämarkkinadirektiivissä 2003/54/EY ja maakaasun sisämarkkinadirektiivissä 2003/55/EY tarkoitettujen kansallisten sääntelyviranomaisten omissa maissaan suorittamia sääntelytehtäviä ja tarvittaessa koordinoita näiden sääntelyviranomaisten toimintaa. Komissio ei ole tehnyt ehdotusta viraston toimipaikasta.

Kokoonpano

Viraston toimielimiä olisivat johtokunta, sääntelyneuvosto, johtaja sekä valituslautakunta.

Viraston päätösten tyypit

Artiklassa 4 säädetään viraston päätösten tyypeistä. Artiklan mukaan virasto voisi:

- antaa siirtoverkonhaltijoille osoitettuja lausuntoja;
- antaa sääntelyviranomaisille osoitettuja lausuntoja;
- antaa komissiolle osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- tehdä yksittäisiä päätöksiä 7 ja 8 artiklassa mainituissa tapauksissa.

Yleiset tehtävät

Artiklan 5 mukaan virasto voi komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa komissiolle lausunnon kaikista kysymyksistä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten virasto on perustettu.

Siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöhön liittyvät tehtävät

Artiklassa 6 säädetään viraston tehtävistä, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöhön:

1. Virasto antaa komissiolle lausunnon sähkön ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisten verkostojen perussääntöluonnoksista, jäsenluetteloista ja työjärjestysluonnoksista.

2. Virasto seuraa sähkön ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisille verkostoille asetettujen tehtävien suorittamista.

3. Virasto voi antaa teknisistä tai markkinoita koskevista säännöistä sekä vuotuisen työohjelman ja 10-vuotisen investointisuunnitelman luonnoksista lausunnon sähkön ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisille verkostoille.

4. Jos virasto katsoo, että sille toimitettu vuotuisen työohjelman tai 10-vuotisen investointisuunnitelman luonnos ei takaa syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua tai markkinoiden tehokasta toimintaa, sen on annettava komissiolle lausunto.

5. Viraston on annettava komissiolle lausunto, jos se katsoo, että tekninen tai markkinoita koskeva sääntö ei takaa syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua tai markkinoiden tehokasta toimintaa, että teknistä tai markkinoita koskevaa sääntöä ei ole hyväksytty kohtuullisen ajan kuluessa tai että siirtoverkonhaltijat eivät ole panneet täytäntöön teknistä tai markkinoita koskevaa sääntöä.

6. Virasto seuraa sähkön ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden alueellista yhteistyötä.

Kansallisiin sääntelyviranomaisiin liittyvät tehtävät

Artiklassa 7 säädetään viraston tehtävistä, jotka liittyvät kansallisiin sääntelyviranomaisiin:

1. Virasto tekee teknisiä kysymyksiä koskevat yksittäiset päätökset, jos näin määrätään direktiivin 2003/54/EY, direktiivin 2003/55/EY, asetuksen (EY) N:o 1228/2003 tai asetuksen (EY) N:o 1775/2005 nojalla annetuissa suuntaviivoissa.

2. Virasto voi työohjelmansa mukaisesti tai komission pyynnöstä antaa ei-sitovia suuntaviivoja, joilla autetaan sääntelyviranomaisia ja markkinatoimijoita jakamaan hyviä toimintatapoja.

3. Virasto edistää yhteistyötä kansallisten sääntelyviranomaisten välillä sekä sääntelyviranomaisten välillä alueellisella tasolla. Jos virasto katsoo, että kyseistä yhteistyötä varten tarvitaan sitovia sääntöjä, se antaa tarvittavat suositukset komissiolle.

4. Viraston on annettava minkä tahansa sääntelyviranomaisen tai komission pyynnöstä lausunto siitä, onko sääntelyviranomaisen tekemä päätös direktiivissä 2003/54/EY, direktiivissä 2003/55/EY, asetuksessa (EY) N:o 1228/2003 tai asetuksessa (EY) N:o 1775/2005 tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen.

5. Jos kansallinen sääntelyviranomainen ei noudata 4 kohdassa tarkoitettua viraston lausuntoa neljän kuukauden kuluessa sen saamisesta, viraston on ilmoitettava asiasta komissiolle.

6. Jos kansallinen sääntelyviranomainen kohtaa yksittäisessä tapauksessa vaikeuksia direktiivissä 2003/54/EY, direktiivissä 2003/55/EY, asetuksessa (EY) N:o 1228/2003 tai asetuksessa (EY) N:o 1775/2005 tarkoitettujen suuntaviivojen soveltamisessa, se voi pyytää virastolta lausuntoa. Viraston on annettava lausuntonsa neljän kuukauden kuluessa ja komissiota kuultuaan.

7. Viraston on päätettävä vähintään kahta jäsenvaltiota yhdistävän infrastruktuurin sääntelyjärjestelmästä direktiivin 2003/54/EY 22d artiklan 3 kohdan ja direktiivin 2003/55/EY 24d artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Muut tehtävät

Artiklan 8 mukaan:

1. Virasto voi myöntää asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja uusien sähkön rajayhdysjohtojen

sääntelyyn liittyviä vapautuksia. Virasto voi myös myöntää direktiivin 2003/55/EY 22 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja uusien maakaasuinfraktuurihankkeiden sääntelyyn liittyviä vapautuksia, jos kyseinen infrastruktuuri sijaitsee useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella.

2. Viraston on ehdotettava riippumatonta verkonhaltijaa direktiivin 2003/54/EY 10 artiklan 4 kohdan ja direktiivin 2003/55/EY 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti niissä tapauksissa, joissa kansalliset viranomaiset eivät ole nimenneet direktiivien vaatimukset täyttävää siirtoverkonhaltijaa tai riippumatonta verkonhaltijaa.

Johtokunta

Artiklassa 9 säädetään viraston johtokunnasta ja sen menettelysäännöistä. Johtokunta koostuu kahdestatoista jäsenestä, joista komissio nimittää kuusi jäsentä ja neuvosto toiset kuusi. Toimikausi on viisi vuotta, ja se voidaan uusida kerran. Johtokunta tekee päätöksensä läsnä olevien jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Kullakin jäsenellä on yksi ääni. Työjärjestyksessä vahvistetaan yksityiskohtaisemmat äänestysäännöt ja erityisesti ehdot, joiden mukaisesti jäsen voi toimia toisen jäsenen nimissä, sekä tarvittaessa päätösvaltaisuutta koskevat säännöt.

Johtokunnan tehtävät

Artiklan 10 mukaan johtokunta:

- nimittää sääntelyneuvostoa kuultuaan johtajan;
- nimittää sääntelyneuvoston ja valituslautakunnan jäsenet;
- vahvistaa, kun se on kuullut komissiota ja saanut sääntelyneuvoston hyväksynnän, viraston seuraavan vuoden työohjelman;
- käyttää talousarvio valtaansa 18—21 artiklan mukaisesti;
- päättää komission suostumuksen saatuaan kaikkien muista lähteistä yhteisössä tulevien testamenttilahjoitusten, lahjoitusten ja tukien hyväksymisestä;
- käyttää johtajaan nähden kurinpidollista toimivaltaa;
- vahvistaa tarvittaessa viraston henkilöstöpolitiikan;

- vahvistaa erityiset säännökset, jotka koskevat yleisön oikeutta tutustua viraston asiakirjoihin;

- vahvistaa viraston toimintaa koskevan vuosikertomuksen. Kertomuksessa on oltava erillinen sääntelyneuvoston hyväksymä osa, joka koskee viraston sääntelytoimintaa kyseisenä vuonna;

- vahvistaa työjärjestyksensä.

Sääntelyneuvosto

Artiklassa 11 säädetään viraston sääntelyneuvostosta ja sen menettelysäännöistä. Sääntelyneuvosto koostuu direktiivin sähköön ja maakaasun sisämarkkinadirektiiveissä mainittujen kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista, joita on yksi jäsenvaltiota kohden, ja komission edustajasta, jolla ei ole äänivaltaa. Kansallisten sääntelyviranomaisten on nimettävä yksi varajäsen jäsenvaltiota kohden. Sääntelyneuvosto tekee päätöksensä jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Kullakin jäsenellä tai varajäsenellä on yksi ääni. Sääntelyneuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

Sääntelyneuvoston on sille tässä asetuksessa annettuja tehtäviä suorittaessaan toimittava riippumattomasti, eikä se saa pyytää tai ottaa vastaan ohjeita milteään jäsenvaltion hallitukselta tai muulta julkisesta tai yksityiseltä etutaholta.

Sääntelyneuvoston tehtävät

Artiklan 12 mukaan sääntelyneuvosto:

- antaa lausunnon johtajalle ennen 5, 6, 7 ja 8 artiklassa tarkoitettujen lausuntojen, suositusten ja päätösten vahvistamista. Lisäksi sääntelyneuvosto antaa toimivaltaansa kuuluvissa asioissa ohjeita johtajalle johtajan tehtävien suorittamisessa.
- antaa lausunnon henkilöstä, joka esitetään nimitettäväksi johtajaksi. Sääntelyneuvosto tekee kyseisen päätöksen jäsentensä kolmen neljäsosan enemmistöllä;
- hyväksyy talousarvioesityksen puitteissa viraston seuraavan vuoden työohjelman ja esittää sen johtokunnan vahvistettavaksi;
- hyväksyy vuosikertomuksessa olevan sääntelytoimintaa koskevan erillisen osan.

Johtaja

Virastoa johtaa sen johtaja, joka hoitaa tehtäväänsä riippumattomasti. Johtaja ei saa pyytää eikä ottaa vastaan ohjeita miltään hallitukselta eikä miltään elimeltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta komission, johtokunnan ja sääntelyneuvoston toimivaltaa.

Johtokunta nimittää johtajan ansioiden, pätevyyden ja kokemuksen perusteella komission kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella ehdottamista vähintään kahdesta henkilöstä. Johtokunnan valitsema ehdokas voidaan ennen nimittämistä kutsua antamaan lausuntonsa Euroopan parlamentin toimivaltaiselle valiokunnalle ja vastaamaan sen jäsenten esittämiin kysymyksiin.

Johtajan toimikausi on viisi vuotta. Johtokunta voi komission ehdotuksesta ja ottaen huomioon arviointikertomuksen jatkaa johtajan toimikautta kerran enintään kolmella vuodella ja ainoastaan niissä tapauksissa, joissa tämä on viraston tehtävien ja velvoitteiden kannalta perusteltua.

Johtaja voidaan erottaa ainoastaan johtokunnan sääntelyneuvostoa kuultuaan tekemällä päätöksellä. Johtokunta tekee kyseisen päätöksen jäsentensä kolmen neljäsosan enemmistöllä.

Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat pyytää johtajaa raportoimaan tehtäviensä suorittamisesta.

Johtajan tehtävät

Artiklan 14 mukaan johtaja:

- vastaa viraston edustamisesta ja johtamisesta;
- valmistelee johtokunnan työt. Hän osallistuu johtokunnan kokouksiin ilman äänioikeutta;
- vahvistaa sääntelyneuvoston suostumuksella 5, 6, 7 ja 8 artiklassa tarkoitetut lausunnot, suositukset ja päätökset;
- huolehtii viraston vuotuisen työohjelman täytäntöönpanosta sääntelyneuvoston ohjaimana ja johtokunnan valvonnassa;
- toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, mukaan luettuina sisäisten hallinnollisten ohjeiden antaminen ja tiedonantojen julkaiseminen, varmistaakseen viraston tämän asetuksen säännösten mukaisen toiminnan;

- laatii viraston työohjelmaluonnoksen seuraavalle vuodelle;

- laatii ennakkoarvion viraston tuloista ja menoista ja huolehtii viraston talousarvion toteuttamisesta;

- laatii joka vuosi vuosikertomusluonnoksen, jossa on viraston sääntelytoimintaa koskeva osa sekä talous ja hallintokysymyksiä koskeva osa.

Johtajalla on lisäksi viraston henkilöstöön nähden nimittämisviranomaisen valtuudet.

Valituslautakunta

Artiklassa 15 säädetään valituslautakunnasta.

Valituslautakunta koostuu kuudesta jäsenestä ja kuudesta varajäsenestä, jotka on valittu kansallisten sääntelyviranomaisten, kilpailuviranomaisten tai muiden kansallisten tai yhteisön elinten nykyisistä tai entisistä korkeassa asemassa olevista työntekijöistä, joilla on asiaankuuluva energia-alan kokemus. Valituslautakunta nimeää puheenjohtajansa. Valituslautakunta tekee päätöksensä määräenemmistöllä, jonka muodostavat vähintään neljä sen kuudesta jäsenestä. Valituslautakunta kutsutaan koolle tarpeen mukaan.

Johtokunta nimeää valituslautakunnan jäsenet kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella komission esityksestä ja kuultuaan sääntelyneuvostoa.

Valituslautakunnan jäsenten toimikausi on viisi vuotta. Sama henkilö voidaan valita tehtäväänsä uudelleen. Valituslautakunnan jäsenet ovat päätöksenteossaan riippumattomia eivätkä heitä sido mitkään ohjeet. He eivät saa hoitaa muita tehtäviä virastossa, sen johtokunnassa tai sen sääntelyneuvostossa. Valituslautakunnan jäsen voidaan vapauttaa tehtävistään hänen toimikautensa aikana ainoastaan, jos hänen on todettu syyllistyneen vakavaan rikkomukseen, ja asiassa tekee päätöksen johtokunta sääntelyneuvostoa kuultuaan.

Valituslautakunnan jäsen ei voi osallistua valituskäsittelyyn, jos asia koskee hänen omaa etuaan, jos hän on aikaisemmin edustanut jotakin menettelyn osapuolta tai jos hän on osallistunut sen päätöksen tekemiseen, jota valitus koskee. Jääväysperusteena ei voi olla jäsenen kansallisuus.

Muutoksenhaku

Artiklassa 16 säädetään muutoksenhausta viraston päätökseen. Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hakea muutosta 7 (kansallisiin sääntelyviranomaisiin liittyvät tehtävät) ja 8 (muut tehtävät) artiklassa tarkoitettuun päätökseen, joka on osoitettu heille tai joka koskee heitä suoraan ja erikseen, vaikka se olisi osoitettu muulle henkilölle.

Valitus ja sen perusteet on toimitettava virastolle kirjallisesti kahden kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on annettu tiedoksi kyseiselle henkilölle, tai jos tällaista tiedoksiantoa ei ole suoritettu, kahden kuukauden kuluessa päivästä, jona virasto on julkaissut päätöksen.

Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Valituslautakunta voi kuitenkin tilanteen arvioituaan päättää lykätä riitautetun päätöksen soveltamista.

Valituslautakunta voi joko käyttää viraston toimivaltaa tämän artiklan mukaisin ehdoin tai siirtää asian viraston toimivaltaisen elimen hoidettavaksi. Valituslautakunnan tekemä päätös on mainittua elintä sitova.

Asian saattaminen yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi

Artiklassa 17 säädetään jatkovalituksesta valituslautakunnan antamaan päätökseen. Valituslautakunnan tai, jos valituslautakunta ei ole toimivaltainen, viraston tekemästä päätöksestä voi valittaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen perustamissopimuksen 230 artiklan mukaisesti. Jos virasto laiminlyö päätöksen tekemisen, laiminlyöntiä koskeva kanne voidaan panna vireille yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tai yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen 232 artiklan mukaisesti.

Viraston talous

Artiklat 18—23 käsittelevät viraston taloutta. Säännökset ovat yhteisön virastoja koskevien standardisäännösten mukaiset.

Viraston tulot muodostuvat EY:n talousarviosta tulevasta rahoituksesta, viraston perimistä toimenpidemaksuista, jäsenvaltioiden

tai niiden sääntelyviranomaisten maksamasta vapaaehtoisesta rahoituksesta sekä mahdollisista lahjoituksista. Virasto perii komission vahvistaman toimenpidemaksun vapautushakemusten käsittelystä.

Kolmansien maiden osallistuminen

Artiklan 28 mukaan maat, jotka eivät ole Euroopan unionin jäseniä, voivat osallistua viraston toimintaan, jos ne tekevät tästä etukäteen sopimuksen yhteisön kanssa. Tällä tarkoitetaan mm. ETA-maita, jotka ovat ETA-sopimuksen kautta sidottuja energian sisämarkkinadirektiiveihin.

Muut säännökset

Artiklat 24—27 sekä 29—30 sisältävät yhteisön virastoja koskevien standardisäännösten mukaiset säännökset erioikeuksista ja vapauksista, henkilöstöstä, viraston vastuusta, viraston asiakirjoihin liittyvistä tiedonsaantioikeuksista, kielijärjestelyistä ja viraston toiminnan arvioinnista.

4 Käsittelyvaiheet

4.1 Kansallinen käsittely

Kauppa- ja teollisuusministeriö on 28 syyskuuta 2007 päivätyllä kirjeellään pyytänyt ehdotusta koskevia lausuntoja EU-asioiden komitean alaiselta energia- ja Euratomjaostolta, oikeusministeriöltä, Kilpailuvirastolta, Kuluttajavirastolta ja energia-alan toimijoilta. Lisäksi direktiiviehdotusta koskevasta perusmuistiolunoksesta on pyydetty kirjalliset kommentit energia- ja Euratomjaostolta 5 joulukuuta 2007.

4.2 Ehdotuksen käsittely EU:n toimielimissä

Ehdotuksen käsittely neuvoston energia-työryhmässä on aloitettu. Ehdotuksen ja muiden samanaikaisesti annettujen energiasämarkkinoita koskevien säädösehdotusten valmistelusta on annettu tilanneselvitys energianeuvoston kokouksessa 3 joulukuuta 2007. Komissio on ilmoittanut tavoitteeksi

yhteisymmärryksen saavuttamisen energian sisämarkkinapakettin keskeisistä kohdista kesäkuussa 2008 pidettävään energianeuvostoon mennessä. Aikataulu saattaa kuitenkin venyä tästä, koska energian sisämarkkinapakettin ehdotuksiin sisältyy voimakkaita periaatteellisia erimielisyyksiä jäsenvaltioiden kesken.

5 Ehdotuksen vaikutukset

5.1 Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenvaltioissa.

Ehdotus kuuluu Ahvenanmaan itsehallinnon alaan.

5.2 Taloudelliset vaikutukset

Viraston perustamisesta aiheutuisi noin 6,5 miljoonan euron vuotuiset kulut yhteisön talousarvioon. Viraston pysyväksi henkilöstömääräksi arvioidaan 48 henkeä.

6 Valtioneuvoston kanta

Yleinen kanta

Suomi suhtautuu yleisellä tasolla positiivisesti komission ehdottamaan uuteen sääntelyjärjestelmään. Ehdotuksessa eri toimijoiden, kuten komission, kansallisten sääntelyviranomaisten, sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston sekä siirtoverkonhaltijoiden roolit ja tehtävät on laadittu pääpiirteissään tasapainoisesti ja kunnioittaen neuvoston kannanottoja. Suomi pitää ehdotettua uutta sääntelyjärjestelmää kokonaisuutena ja katsoo, että eri toimijoiden tehtäviä on tarkasteltava kokonaisuutena, jossa muutokset jossakin kohdassa saattavat aiheuttaa muutostarpeita myös toisiin kohtiin. Suomella on kuitenkin huomautuksia asetukseen ehdotettujen säännösten yksityiskohtiin.

Suomi katsoo, että viraston tehtävien tulisi painottua mieluummin siirtoverkonhaltijoi-

den valvontaan kuin kansallisten sääntelyviranomaisten valvontaan.

Suomi katsoo, että sääntelyneuvoston tulisi tehdä yhteistyöviraston keskeiset päätökset sääntelyasioissa. Toimivalta sääntelyneuvoston ja viraston johtajan välillä on ehdotuksessa epäselvä.

Siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöhön liittyvät tehtävät

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti komission 6 artiklassa virastolle ehdottamiin tehtäviin, jotka koskevat siirtoverkonhaltijoita. Suomi katsoo, että viraston tehtävien tulisi painottua mieluummin siirtoverkonhaltijoiden valvontaan kuin kansallisten sääntelyviranomaisten valvontaan.

Suomi katsoo, että sääntelyn toimivuuden varmistamiseksi olisi parempi ratkaisu, jos market design -tyyppisten markkinasääntöjen valmistelu annettaisiin siirtoverkonhaltijoiden järjestöjen sijasta viraston tehtäväksi. Siirtoverkonhaltijoiden järjestön rooliin kuuluisivat luontevasti verkon käyttöön ja kehittämiseen liittyvät tehtävät. Järjestöille olisi näin ollen luontevaa laatia Euroopan laajuisia investointisuunnitelmia sekä verkkojen käyttöön liittyviä teknisiä sääntöjä.

Suomi ei näe perusteltuna virastolle artiklaan 8 kohta 2 sisältyvää toimivaltaa ehdottaa riippumattoman verkonhaltijan (ISO) nimeämistä. Siirtoverkonhaltijan tai riippumattoman verkonhaltijan nimeäminen tulisi pitää kansallisena ratkaisuna, jonka täytäntöönpanoa komissio valvoo. Yhteisötason elimelle ei tulisi antaa tässä ehdotettua valtaa.

Tarvittaessa Suomi voi hyväksyä viraston tehtävien määrittelyssä myös muita Suomen tavoitteiden kanssa yhdensuuntaisia ratkaisuja.

Kansallisiin sääntelyviranomaisiin liittyvät tehtävät

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti komission 7 artiklassa ja 8(1) artiklassa virastolle ehdottamiin tehtäviin, jotka täydentävät kansallisille sääntelyviranomaisille ehdotettuja tehtäviä. Suomi katsoo, että viraston tehtävien tulisi painottua mieluummin

siirtoverkonhaltijoiden valvontaan kuin kansallisten sääntelyviranomaisten valvontaan.

Artiklan 7 kohdan 1 osalta Suomi katsoo, että viraston tehtävät tulisi määritellä tyhjentävästi asetuksessa. Lisätehtäviä ei olisi suotavaa antaa virastolle komitologiamenettelyssä hyväksyttävillä suuntaviivoilla.

Artiklan 7 kohdan 7 osalta Suomi katsoo, että joko tässä asetuksessa tai asianomaisissa direktiivien kohdissa tulisi määritellä yksityiskohtaisesti, mitä asioita kohdassa tarkoitettu sääntelyjärjestelmän vahvistaminen kaksi jäsenvaltiota yhdistävälle rajayhdysjohdolle voi koskea.

Tarvittaessa Suomi voi hyväksyä viraston tehtävien määrittelyssä myös muita Suomen tavoitteiden kanssa yhdensuuntaisia ratkaisuja.

Komissiota avustavat tehtävät

Suomi suhtautuu positiivisesti 5 artiklassa säädettyyn viraston rooliin komission neuvonantajana.

Organisaatio ja muutoksenhaku

Suomi katsoo, että kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista koostuvan sääntelyneuvoston tulisi tehdä viraston keskeiset päätökset sääntelyasioissa. Toimivalta sääntelyneuvoston ja viraston johtajan välillä on ehdotuksessa epäselvä. Asetuksesta tulisi ilmetä selvästi, että johtaja on sidottu sääntelyneuvoston kantaan.

Suomi katsoo, että jäsenvaltioilla tulisi olla oikeus hakea muutosta yhteistyöviraston päätöksiin. Tämä periaate ilmenee artiklasta 17. Muutoksenhaku säännökset ovat kuitenkin tulkinnanvaraisia, minkä vuoksi niitä tulisi selventää. Kysymys on merkityksellinen, koska muutoksenhakuun oikeutettujen joukko saattaa olla erilainen artiklan 16 ja 17 sääntelemissä tilanteissa.

Tarvittaessa Suomi voi hyväksyä viraston organisaatiota ja taloutta sekä muutoksenhakua koskevien säännösten osalta myös muita Suomen tavoitteiden kanssa yhdensuuntaisia ratkaisuja.